

HORVÁTH TAMÁS ILLÉS
 eliam3@gmail.com
 hallgató (SZTE BTK)

Kolumbiai álom

— *Columbian dream* —

DOI 10.14232/belv.2015.3.12
<http://dx.doi.org/10.14232/belv.2015.3.12>

Cikkre való hivatkozás / How to cite this article: Horváth Tamás Illés (2015): Kolumbiai álom. *Belvedere Meridionale* 27. évf. 3. sz. 112–114. pp

ISSN 1419-0222 (print) ISSN 2064-5929 (online, pdf)

(Creative Commons) Nevezd meg! – Így add tovább! 4.0 (CC BY-SA 4.0)

(Creative Commons) Attribution-ShareAlike 4.0 International (CC BY-SA 4.0)

LÉVAINÉ DR. KOVÁCS MARIAN:
Gyerekállam – Gyerekáalom. Valahol, Kolumbiában. Szeged, 2013, Magánkiadás.

A gyermekszegénység szociológiai jelensége korunk egyik legsúlyosabb társadalmi problémája, mely valamennyi országot a legkülönbözőbb mértékben egyaránt érint. A katolikus egyház és a nemzetközi szervezetek folyamatosan figyelmeztetnek arra, hogy gyermekek milliói szenvednek el a rossz gazdasági és pénzügyi politikák végzetes következményeit, melyek koránt sincsenek tekintettel alapvető szükségleteikre, valamint jóllétük jövőbeli feltételeire. A figyelmeztetések ellenére, a

statisztikák tanúsága szerint, a gyermekszegénységgel járó utcagyerek-jelenség egyre csak növekszik. 2000-ben a nemzetközi szervezetek által készített felmérések szerint az utcagyerekek száma elérte a 100 milliót, ezeknek pedig mintegy 50%-a Latin-Amerika országaiban él. Lévainé Dr. Kovács Marian *Gyerekállam – Gyerekáalom. Valahol, Kolumbiában*, 2013-ban magánkiadásban megjelent könyvében, a kolumbiai gyermekszegénységet és utcagyerek-jelenséget mutatja be, olyan civil és szerzetesi programokon keresztül, melynek dolgozói elkötelezetten küzdenek a társadalom peremére szorult gyermekek megsegítésén.

A szerzőt 2007-ben Mustó Péter jezsuita atya kérte fel, hogy tolmácsként vegyen részt egy kolumbiai dokumentumfilm elkészítésében. Az atya tizenkét éven át dolgozott Bogotában, Kolumbia fővárosában különböző, főként utcagyerekeket befogadó programok keretein belül. A dokumentumfilm az ő munkásságát, valamint az oktató és nevelő programokban résztvevő munkatársak életpályáját kívánta bemutatni. A forgatásra 2007. október 14. és november 11. között került sor. A tolmácsolással járó háttérmunka szerző számára kiváló lehetőséget nyújtott arra, hogy a bogotai Benposta gyerekállam környezetét és lakosait kultúrantropológusi szemmel megfigyelje, továbbá, hogy a hivatalos interjúk mellett saját kutatási témáját érintő kérdésekre is választ tudjon kapni, olyan magánbeszélgetések során, melyre más esetben valószínűleg nem lett volna módja. A forgatás követően, néhány hónapos hazai utómunka után, a dokumentumfilm 'padre Páter' címmel jelent meg, melyet 2008-ban a Duna Televízió is bemutatót. Lévainé Dr. Kovács Marian és Mustó Péter jezsuita atya ezután még számos előadást tartottak, majd miután 2008-ban Mustó Péter bogotai gyereksorsokat bemutató „*Remény és kétségek között Bogota utcáin*” című könyve megjelent, Lévainé Dr. Kovács Marian úgy döntött, hogy a dokumentumfilmből kimaradt fontosabb jeleneket és interjúkat a saját szem-

szögéből megvizsgálva maga is könyvbe foglalja. Tekintettel arra, hogy a szerző korábbi pályafutása során Latin-Amerika történelmét, valamint Gustavo Gutiérrez Felszabadítás-teológiáját és annak történetét vizsgálta, Gyerekállam – Gyerekállom című könyvében érezhető, hogy valamennyi civil és szerzetesi program szellemisége mögött a Felszabadítás-teológia hatását próbálja szemléltetni, emellett pedig nagy hangsúlyt fektet az oktató és nevelő programok sajátos pedagógiai módszereinek bemutatására.

A szerző a könyvét Bemposta gyerekállam polgármesterasszonyával készített interjújával vezeti be, majd ezt követi a „Ment-e a könyvek által a világ elébb?” című fejezet, melyben a forgatás körülményeit részletezi, illetve könyvének sajátos szerkezetét vázolja fel. A szerző elsősorban arra törekedett, hogy személyes tapasztalatainak leírásával, a programok történeti ismertetésével, és az ott dolgozó nevelőkkel készített interjúk által mutassa be a programokat. A „Szerzetesi hivatással” című fejezeteknél ezt a szerkezetet azonban nem tudta mereven alkalmazni az interjúk eltérő jellege miatt, ezért a szerzetesrendek latin-amerikai történetének ismertetésével és az interjúalanyok megszólaltatásával igyekezett a szerzetesi programokat bemutatni.

A könyv második fejezetét a szerző alapvetően négy részre osztotta fel. Az első alfejezetben tudományos igényességgel a gyermekszegénység és az utcagyerek-jelenség globális és latin-amerikai jellegét tárgyalja, emellett meglepő nyíltsággal a probléma legfőbb okait vizsgálja. Az okokat az interjúalanyok és saját maga is elsősorban a növekvő munkanélküliségben és szegénységben, valamint

a társadalom szétesésében látja. A szerző hozzászól, hogy az aktuális gazdasági rendszer teljes mértékben figyelmen kívül hagyja a gazdasági növekedés és a társadalmi igazságosság közti egyensúlyt. A fejezet második része a „Civilek a pályán” címet viseli. A szerző itt elsősorban Bemposta gyerekállam nevelőit, és a gyerekállam történetét mutatja be, különös tekintettel a spanyolországi előzményekre, Silva atya demokratikus utópiájára, és az állam-szervezeti felépítésére. A rövid áttekintésből megtudhatjuk, hogy Bemposta gyerekállam filozófiája az, hogy a nevelők elkötelezett munkájukkal hozzá tudjanak járulni olyan kiművelt új emberek kiképzéséhez, akik képesek elképzelni és felépíteni egy új alternatív, emberibb társadalmat, valamint, hogy képesek legyenek a valós problémákra konkrét válaszokat adni, és ha kell bírálni tudják majd a fennálló társadalmi rendszert. A gyerekállamban a legnagyobb kincs a gyermek, akit az emberré válás folyamatában segíteni kell, személyiségét pedig tanulással, és munkával kell újrateremtetni. A szerző kifejti, hogy a gyerekállam vezetőire és nevelőire nagy hatást gyakoroltak a Felszabadítás-teológia gondolatai valamint történelemértelmezése, hiszen a vezetők magukat leginkább azokhoz a keresztényekhez hasonlítják, akik a II.-III.

században aktívan részt vettek a közösség életében és a történelmi folyamatok alakulásában. Bemposta gyerekállam átfogó bemutatása után Lévainé Dr. Kovács Marian először Mustó Péter jezsuita szerzetes által alapított Casa Estudio napközi otthont, a Mafalda óvodát és a Biblioteca Manuela Beltránt mutatja be, majd Javier de Nicoló szalézi szerzetes utcagyerek programját részletezi. A Mustó

Péter által alapított intézetek és Javier de Nicoló utcagyerek-programját bemutatva a szerző a nevelőkkel és a szalézi szerzetessel készített interjújában kellőképpen rávilágít arra, hogy a gyerekek, hogyan és milyen módon kerülhetnek be a programokba. Mindezekon felül bőségesen kifejti, hogy a gyermekek milyen képzésekben részesülhetnek, milyen finanszírozási és pedagógiai különbségek vannak Mustó és Nicoló intézetei között, valamint arra, hogy hogyan épülnek fel a különféle oktató és nevelő programok.

A fejezet harmadik nagy része a „*Szerzetesi hivatással*” címet viseli. Lévainé Dr. Kovács Marian a szerzetesekkel és nővérekkel készített interjúk előtt rövid áttekintést ad a jezsuita és a domonkos rend latin-amerikai történelméről, majd az általa készített interjúkban mutatja be a szerzetesi programokat. Carlos Eduardo Corraeval készített interjújában rávilágít arra, hogy a jezsuita rend meggyőződése szerint a szegénység oka a társadalom felépítésében rejlik, valamint abban hogy a neoliberais politika alapja a piac, nem pedig az ember. A jezsuiták törekvése elsősorban az, hogy a fennálló társadalmi struktúrákat átalakítsák, termelőprojekteket építsenek ki, és hogy az emberekkel megismertessék az emberi és személyi jogokat. A szerző két jezsuita programot mutat be az interjúkon keresztül, az egyik a CINEP, mely gazdasági felméréseket és tanulmányokat készít, valamint az emberi jogok terén segédkezik. A másik a Hit és Öröm mozgalom, mely az állam és a civil társadalom közti szövetségi viszony megteremtését tűzte ki céljául, valamint az oktatás terén követel igazságot az állampolgárok számára, ugyanis a szerzetesek úgy gondolják, hogy a megfelelő oktatás idővel képes lenne megváltoztatni a társadalom struktúráját. Lévainé Dr. Kovács Marian a jezsuita rend szerzetesi program-

jainak bemutatása után két domonkos-rendi nővérrel is interjút készített, melyekben rávilágít a nővérek társadalmi munkájára, a II. Vatikáni Zsinatról alkotott véleményükre, és a Felszabadítás-teológiához való viszonyukra. A nővérek szerint (2007-ben), egyfajta visszafejlődés tapasztalható, hiszen az aktuális pápát nem hatják át a II. Vatikáni Zsinat reformjai, aki pedig Gustavo Gutiérrez Felszabadítás-teológiáját bírálja, az bizonyosan elég messze él a valódi szegénység világától.

A fejezet negyedik részében a szerző Josep Escalesel készült interjút közli, aki szintén Mustó Péter munkatársa volt Bogotában. Josep Escales tanárként elektromosságot tanított, majd tagja volt Keresztény Iskolatestvérek rendjének. 1994-ben Kolumbiában telepedett le, azóta lakásépítő programokon dolgozik, és így próbálja elősegíteni a szociálisan érzékeny csoportok társadalmi felemelkedését. A befejező interjú láthatóan gondosan kiválasztott, hiszen a programok hasznosságáról, és az életkörülmények javulásáról ad számot.

Lévainé Dr. Kovács Marian *Gyerekállam – Gyerekálmom. Valahol, Kolumbiában* című könyvében, ahogy maga is megjegyezte, a mű elsősorban ismeretterjesztő jelleggel készült, műfaja pedig az esszéhez áll közel. A szerző személyesen tapasztalta meg a latin-amerikai gyermekszegénységet, és az általa készített interjúk lényegre törő kérdéseket és válaszokat is tartalmaznak. Kiválóan szemlélteti a civil és szerzetesi programok működését, valamint a rendelkezésére álló releváns szakirodalmat kellőképpen felhasználva könyvét tudományos igénytelenséggel szerkesztette. Összességében elmondható, hogy a könyvnek komoly tudományos dimenziója is van, mely a vallástudomány, a szociológia és a pedagógia szempontjából fontos adalékként szolgálhat. *